

De 5de zondag van Pasen

Steeds vertellen de evangelisten over Jezus van Nazareth en zijn zending met vergelijkingen die Jezus zelf heeft gemaakt om zijn zending te verduidelijken. Vandaag het beeld van de wijnstok en de ranken die alleen in verbondenheid met elkander op vruchtbaarheid kunnen rekenen. De eerste lezing

vertelt over Paulus hoe gevreesd hij was maar ook hoe hij na zijn bekering werd aanvaard en in Jeruzalem predikte.

Thema: “Bron van leven”

EERSTE LEZING uit de Handelingen der Apostelen (9,26-31)

In die tijd deed Paulus, in Jeruzalem aangekomen, pogingen zich bij de leerlingen aan te sluiten, maar allen waren bang van hem omdat zij niet konden geloven dat hij een leerling was. Barnabas trok zich zijn lot aan, bracht hem bij de apostelen en verhaalde hun, hoe hij onderweg de Heer gezien had en dat Deze tot hem had gesproken, en hoe hij in Damascus vrijmoedig opgetreden was in de Naam van Jezus. Voortaan ging hij in Jeruzalem geregeld met hen om terwijl hij onverschrokken optrad in de naam van de Heer. Hij sprak en disputeerde met de Hellenisten. Deze probeerden hem te vermoorden. Toen de broeders dit te weten kwamen brachten zij hem weg naar Caesarea en lieten hem naar Tarsus vertrekken. Nu genoot de Kerk in heel Judea, Galilea en Samaria vrede; zij werd steeds meer bevestigd in de vreze des Heren en nam gestadig in aantal toe door vertroosting van de heilige Geest.

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus naar Johannes (15,1-8)

In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: 'Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijnbouwer. Elke rank aan Mij die geen vrucht draagt snijdt Hij af; en elke die wel vrucht draagt zui-

vert Hij, opdat zij meer vrucht mag dragen. Gij zijt al rein dank zij het woord dat Ik tot u gesproken heb. Blijft in Mij dan blijf Ik in u. Zoals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf maar alleen als zij blijft aan de wijnstok, zo gij evenmin als gij niet blijft in Mij. Ik ben de wijnstok, gij de ranken. Wie in Mij blijft terwijl Ik blijf in hem die draagt veel vrucht, want los van Mij kunt gij niets. Als iemand niet in Mij blijft wordt hij weggeworpen als rank en verdort; men brengt ze bij elkaar, gooit ze in het vuur en ze verbranden. Als gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven vraagt dan wat gij wilt en gij zult het krijgen. Hierdoor wordt mijn Vader verheerlijkt dat gij rijke vruchten draagt; zo zult gij mijn leerlingen zijn.'

OVERWEGING

Onze huidige paus, dierbare mensen, is bij de massa populair. De groep die bezwaar heeft tegen doen en spreken van de paus is klein, ook in het Vaticaan, een enkeling laat zich daarover uitdrukkelijk horen, zoals dat met critici altijd gaat. Ik denk, dat dat komt doordat er uit de westers kerkelijke cultuur veel verdween dat menigeen dierbaar was en waarvoor prelaten zich verantwoordelijk voelden. Bij veel van de liturgische gewoonten en ook bij devoties voelden we ons vroeger geborgen, zeg maar thuis. Toch verdween een en ander geruisloos en dat gebeurt niet zo maar. Er was veel mis in de Kerk, trouwens ook in de West-Europese samenlevingen van vóór de jaren '60, 20ste eeuw. Niet alles was vroeger beter en wat ver-dween had z'n reden. We mogen ons dan ook afvragen wat er zo te betreuren valt. Want iedereen weet, dat alles wat nieuw is, ook ten dele voortkomt uit oprechte weerzin tegen wat er was. Kritiek kan heel vruchtbaar zijn.

Weinig mensen hebben er dan ook geen bezwaar tegen dat bv. de biechtpraktijk geruisloos verdween, want dat sacrament was belast; het wachten is nu op nieuwe vormgeving en dat vraagt geduld. Maar wat wél zorgen baart, is dat veel mensen, vooral jongeren maar toch ook anderen losser van de kerkgemeenschap zijn komen te staan, – dat er in de laatste decennia een onmiskkenbare vrijblijvendheid is gegroeid. De zorg betreft echter niet zozeer die afnemende betrokkenheid van onderhand een massa kerkleden, – nee, de zorg betreft de gevolgen van een breuk met de traditie, een breuk in de continuïteit van wat er was.

Je ziet die zorg niet alleen over traditie en continuïteit in geloof en Kerk, maar ook in het leven

van alledag. Niemand valt er nog over, op een begrafenis te komen in andere kleding dan in het zwart. Want dat is een kwestie van cultuur. Maar toen in de jaren '70 iemand op de begrafenis van zijn vader gekleed was in een kapotte spijkerbroek, toen ging er iets stuk van respect voor de eerbied voor de dode en diens nabestaanden. Zo ook in families. Wanneer van een groot gezin niet iedereen op elke verjaardag komt, is dat niet meer zo'n probleem, maar wanneer iemand zich nooit meer laat zien, ontstaat er een breuk.

Dierbare mensen, de zin van traditie en continuïteit is het bieden van houvast en de overdracht van waarden. Deze dingen speelden ook een rol in de eerste christentijden. Als Paulus optreedt tegen de hellenisten (– dat zijn Grieks sprekende joden –), dan gaat het niet over een taalkwestie, – ook niet over geloofskwesties, maar over de eerbied voor een hele cultuur. We zien het ook in de huidige Kerk. De strijd om het behoud van Latijn en bv. gregoriaans gaat niet om de taal of de muziek, maar om de sfeer, – om het soort liturgie dat kennelijk zijn tijd gehad heeft, althans voorlopig. Er ontstond een andere stijl kerkmuziek, in de jaren '70 de zogeheten beatmissen, maar dat experiment mislukte. Er kwamen nieuwe componisten.

Dierbare mensen, het aantal voorbeelden is met dozijnen aan te vullen en steeds is de vrees altijd minstens enigszins terecht. Want de kans is er ook altijd, dat het contact met de kern van het geloof afbreekt.

Ook Johannes evangelist hield dat bezig. Hij brengt die zorg ten dele in beeld door de gedachte aan een wijnstok, waarvan de ranken vrucht dragen, – echter enkel en alleen doordat ze deel uitmaken van de wijnstok. En dan mag ik er en passant uw aandacht voor vragen dat de wijnstok de hele plant is en de ranken dat deel dat de druiven draagt. De vergelijking is mogelijk van Jezus van Nazareth zelf, maar onze vraag is wat Johannes ons vandaag de dag te zeggen heeft.

Mensen die van de kerk afhaken, verliezen contact met het evangelie, – verliezen contact met minstens een bron die (het jodendom meegerekend) al zo'n 5000 jaar onze wereld van fundamentele waarden voorziet. Maar voor hen die geloven, is er meer: de verbondenheid met Jezus Christus als bron van leven. Over dat laatste gaat het in het evangelie en de evangelist Johannes is bezorgd over de mensen dat zij losraken van de bron, – zich losmaken van het leven.

De vraag is natuurlijk: als dat wel gebeurt, wat dan? Of wat dan nog? Dierbare mensen, ik geloof, dat het antwoord een mysterie is, – net zo'n mysterie als het geloof in het hiernamaals. Want als je losraakt van geloof en kerk, – los van een kerkelijke cultuur, dan kun je ten aanzien van die traditie inderdaad zeggen: wat dan nog? Per slot van rekening is cultuur ook maar betrekkelijk.

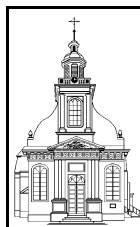
Niettemin is daarmee het verhaal niet uit. Want als je niet gelooft, dat Jezus Christus de bron van je leven is, dan verlies je niet alleen contact met de traditie, maar je verliest ook en zelfs in de eerste plaats je geloof in eeuwig leven.

Als je dat niet gelooft, dierbare mensen, wat heb je dan over? Dan wordt de dagelijkse dag alles, dan gaat het om wat je hier-en-nu hebt, dan rest alleen nog genieten, – intussen het meest voorkomende woord in de tv-reclame. Dat is geen christelijk leven meer. Jezus van Nazareth is dan niet veel meer dan een interessante figuur ooit, of op z'n best een soort goeroe die veel aanhang kreeg. De wereldgeschiedenis heeft dozijnen goeroes aangeleverd.

Wat het christelijk geloof juist zo exclusief maakt, is de aanspraak op Jezus Christus als de Gezondene van de Vader, – de garantie voor het leven, de bron van een eeuwig bestaan. Vandaar dat verhaal over die wijnstok met z'n ranken en dat je met Jezus Christus verbonden moeten blijven, – ieder voor zich en wij allen als gemeenschap. En u zult toegeven dat dat wel wat anders is dan wat de markt van spiritualiteiten te bieden heeft in dozijnen vormen, – te vinden in glossy's, praatprogramma's op de tv, de weekendedities van de schrijvende media en zo meer. Het zijn allemaal doodlopende wegen. Er is er maar één: Jezus Christus de wijnstok waarvan wij de ranken zijn.

Dierbare mensen, ik sluit af. Berg het allemaal op in uw hart en overweeg het. Want de bron van leven is niet alleen maar een cultuurtje maar heeft te maken met de vraag wat je leven voorstelt, wat je hoopt, wat je laat liggen, wat je doet, – elke dag opnieuw ...

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 29 april 2018
© Frans E.M.Verhaar pr.